

Sygn. akt V CSK 470/16

POSTANOWIENIE

Dnia 27 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

SSN Kazimierz Zawada (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku R. O.

przy uczestnictwie "G. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S." spółki
komandytowo-akcyjnej w W.

o wpis prawa własności, wykreślenie roszczeń i wykreślenie hipotek,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 27 października 2016 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy od postanowienia Sądu Okręgowego w Ś. z dnia
25 stycznia 2016 r., sygn. akt II Cz ../16,

**uchyła zaskarżone postanowienie oraz postanowienie Sądu
Rejonowego w K. z dnia 26 listopada 2015 r., sygn. akt Dz. Kw.
../15, i przekazuje sprawę temu Sądowi do ponownego
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 25 stycznia 2016 r. Sąd Okręgowy oddalił zażalenie wnioskodawcy, R. O., na postanowienie Sądu Rejonowego z 26 listopada 2015 r., odrzucające jego wniosek z dnia 20 października 2015 r. o wpis w księgach wieczystych prawa własności i wykreślenie roszczeń oraz hipotek. Odrzucenie wniosku nastąpiło ze względu na powagę rzeczy osądzonej, tj. dlatego że złożony wniosek został już prawomocnie rozstrzygnięty; sąd Rejonowy oddalił go postanowieniem z dnia 23 lipca 2015 r., a apelacja wnioskodawcy od tego postanowienia została oddalona postanowieniem Sądu Okręgowego z 9 października 2015 r., (II Ca .../15).

Skargę kasacyjną wnioskodawcy od postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 9 października 2015 r. Sąd Najwyższy oddalił postanowieniem z 27 października 2016 r. (V CSK 70/16).

Skarżąc postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 25 stycznia 2016 r., oddalające zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 26 listopada 2015 r., odrzucające wniosek o wpis, wnioskodawca przytoczył jako podstawy kasacyjne naruszenie art. 365 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. oraz naruszenie art. 366 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postępowaniu wieczystoksięgowym, jeżeli co innego nie wynika z art. 626¹-626¹³ k.p.c., mają zastosowanie przepisy ogólne postępowania w sprawach z zakresu prawa rzeczowego rozpoznawanych w postępowaniu nieprocesowym (art. 606-608 k.p.c.) oraz przepisy ogólne postępowania nieprocesowego (art. 506-525 k.p.c.), jak też - na podstawie odesłania przewidzianego w art. 13 § 2 k.p.c. - przepisy o procesie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2010 r., I CSK 73/10).

Na podstawie art. 13 § 2 k.p.c. mają zastosowanie w postępowaniu wieczystoksięgowym m.in., dotyczące bezpośrednio procesu, przepisy art. 365 i 366 k.p.c., jednak z istotną, w ramach przewidzianej w art. 13 § 2 k.p.c. formuły „odpowiedniego stosowania”, modyfikacją, wynikającą z art. 523 k.p.c.

Artykuł 523 k.p.c. stanowi, że prawomocne postanowienie orzekające co do istoty sprawy nie może być zmienione ani uchylone, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej; jednakże prawomocne postanowienie oddalające wniosek sąd może zmienić w razie zmiany okoliczności sprawy.

Z zestawienia art. 523 k.p.c. z przepisem art. 365 § 1 k.p.c. – stanowiącym, że orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby – oraz zestawienia art. 523 k.p.c. z przepisem art. 366 k.p.c. – stanowiącym, że wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami – wynika, iż wydane w postępowaniu nieprocesowym (także więc w postępowaniu wieczystoksięgowym) postanowienie oddalające wniosek może być przez sąd zmienione, jeżeli doszło do zmiany okoliczności sprawy, i ustaje z chwilą zmiany okoliczności sprawy powaga rzeczy osądzonej takiego postanowienia.

Przez „okoliczności sprawy” w art. 523 zdanie drugie k.c. rozumie się stan faktyczny decydujący o oddaleniu wniosku (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2010 r., I CSK 73/10). W sprawie o wpis do księgi wieczystej zmianą okoliczności sprawy w rozumieniu art. 523 zdanie drugie k.c. będzie więc także oparcie nowego wniosku o wpis do księgi wieczystej na dokumentach, których niedołączenie do poprzedniego wniosku spowodowało jego oddalenie. Według art. 626⁹ k.p.c., sąd oddala wniosek o wpis, jeżeli brak jest podstaw albo istnieją przeszkody do jego dokonania. Niedołączenie do wniosku dokumentu niezbędnego do dokonania wpisu (art. 626⁸ § 2 w związku z art. 626² § 3 k.p.c. i art. 31-34 u.k.w.) oznacza brak podstawy do dokonania wpisu, o której mowa w art. 626⁹ k.p.c. (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2016 r., III CZP 86/15).

Przyjmuje się, że ponowny, w zmienionych okolicznościach sprawy wniosek o wpis powinien zawierać żądanie zmiany wcześniejszego prawomocnego postanowienia oddalającego wniosek o wpis (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2010 r., I CSK 73/10). Nie można jednak wykluczyć wyrażenia

tego żądania także w sposób dorozumiany, wynikający z całokształtu twierdzeń przytaczanych na poparcie wniosku. Kierując się dyrektywą celowego działania uczestników postępowania sądowego, można nawet bronić poglądu, że w każdym ponownym wniosku o wpis, złożonym w zmienionych okolicznościach sprawy tkwi żądanie zmiany wcześniejszego prawomocnego postanowienia oddalającego wniosek o wpis (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2011 r., I CSK 455/10).

W niniejszej sprawie wnioskodawca dołączył do swojego wniosku o treści pokrywającej się z wcześniejszym wnioskiem, oddalonym prawomocnie postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 23 lipca 2015 r., dokumenty, których niezłączenie do tego wcześniejszego wniosku stanowiło przyczynę jego oddalenia: odpis pełny z Krajowego Rejestru Sądowego dla uczestnika postępowania działającego obecnie pod firmą P. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S. Spółka komandytowo – akcyjna (uprzednio: G. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S. Spółka komandytowo – akcyjna, wcześniej: P. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S. Spółka komandytowo – akcyjna, jeszcze wcześniej: G. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S. Spółka komandytowo – akcyjna), wypis aktu notarialnego z dnia 4 lutego 2013 r. obejmującego pełnomocnictwo dla wnioskodawcy do zawarcia umowy przeniesienia na niego własności lokali w imieniu uczestnika postępowania, wypis aktu notarialnego z dnia 8 czerwca 2010 r. obejmującego uchwałę walnego zgromadzenia uczestnika postępowania upoważniającą do zbycia określonych lokali, wypis aktu notarialnego z dnia 16 grudnia 2010 r. obejmującego uchwałę walnego zgromadzenia uczestnika postępowania upoważniającą do zbycia określonych lokali (zob. w związku z tym powoływane już wyżej postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2016 r., V CSK 70/16). Niewątpliwie więc ponowny wniosek został złożony w zmienionych okolicznościach sprawy w rozumieniu art. 523 k.p.c., co wykluczało w niniejszej sprawie zastosowanie w związku z postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 23 lipca 2015 r., zarówno art. 365, jaki art. 366 k.p.c.

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.).

kc

db